

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
41

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

ISSN 1231-269X

**ANALIZY
RYNKOWE**

CZERWIEC 2012

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Rynek oleistych na świecie – *M. Bodył*
- III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej – *E. Rosiak*
- IV. Rynek oleistych w Polsce
 1. Produkcja rzepaku – *E. Rosiak*
 2. Obroty rzepakiem – *E. Rosiak*
 3. Handel zagraniczny oleistymi – *M. Krzemiński*
 4. Przemysł tłuszczowy – *E. Rosiak, M. Wigier*
 5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych – *E. Rosiak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródeł.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Ewa Rosiak

• IERiGŻ-PIB •

Warszawa

Tel.: (22) 505-45-98

mgr Marcin Krzemiński

• IERiGŻ-PIB •

Warszawa

Tel.: (22) 505-46-32

dr Marek Wigier

• IERiGŻ-PIB •

Warszawa

Tel.: (22) 505-44-38

dr inż. Magdalena Bodył

• IERiGŻ-PIB •

Warszawa

Tel.: (22) 505-44-96

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB •

Warszawa

Tel.: (22) 505-44-40

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 05.06.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2012 r.

Światowe zbiory nasion oleistych w sezonie 2011/12 były o 4,3% mniejsze niż w sezonie poprzednim. Spadek plonów, z powodu niekorzystnych warunków pogodowych w wielu rejonach świata, zneutralizował wzrost areału uprawy oleistych. Mniejsza była produkcja soi, rzepaku i orzeszków ziemnych, a większa nasion słonecznika, bawełny, ziaren palmowych i kopry. Relacje popytowo-podażowe na światowym rynku oleistych były napięte, a ich ceny zbliżone do wysokich cen notowanych w sezonie poprzednim. Niższe były głównie ceny nasion słonecznika i produktów jego przerobu.

W sezonie 2012/13 przewidywany jest wzrost zbiorów nasion oleistych na świecie. Spodziewany jest wzrost zbiorów soi o 15,5%, rzepaku o 3,0% i nasion słonecznika o 0,5%. Największy wzrost zbiorów soi prognozowany jest w Argentynie, Brazylii i w USA, a rzepaku w Kanadzie. Większe też mogą być zbiory rzepaku w Indiach, Chinach i Australii, a kolejny ich spadek zapowiadany jest w UE-27 i na Ukrainie. Relacje popytowo-podażowe na światowym rynku oleistych w sezonie 2012/13 poprawią się, ale nie przewiduje się znaczącego spadku ich cen.

Zbiory rzepaku w UE-27 obniżą się w 2012 r. do 18,2 mln ton (o 5,3% w porównaniu z rokiem poprzednim), z powodu słabszego przezimowania i wiosennej suszy. Ich spadek przewidywany jest w Rumunii, Bułgarii, na Węgrzech, w Polsce, we Francji i niewielki w Wielkiej Brytanii, w relacji do rekordowo wysokich zbiorów w tym kraju w roku poprzednim, a wzrost w Niemczech i w Czechach. Przy niższych zbiorach, w sezonie 2012/13 nastąpi dalszy spadek prze-

twórstwa rzepaku w UE-27. Zmniejszą też jego zapasy i pogorszy się relacja zapasów do zużycia rzepaku.

Zbiory rzepaku w Polsce zmniejszą się w 2012 r. do ok. 1,6 mln ton (o 11-15% w porównaniu z rokiem poprzednim), w wyniku spadku areału uprawy (o 10%) i plonów (o 2-6%). W tej sytuacji krajowy bilans rzepaku w sezonie 2012/13 pozostanie napięty, a ceny tych nasion będą wysokie. Przerób rzepaku po raz kolejny obniży się (o 7% do 1,9 mln ton). W celu uzupełnienia krajowej podaży rzepaku przewiduje się dalszy wzrost jego importu (o 8% do 0,4 mln ton). Eksport rzepaku może natomiast zmaleć (o 23% do 0,1 mln ton). Zapasy rzepaku na koniec sezonu pozostaną równie niskie jak przed rokiem.

Przewiduje się, iż w III kwartale 2012 r. przeciętna cena skupu rzepaku wyniesie 1900-2000 zł/t i będzie o 4-9% wyższa niż przed rokiem. Skala wzrostu cen rzepaku uzależniona będzie, tak jak dotychczas, w znacznej mierze od notowań cen rzepaku na rynku europejskim oraz relacji złotego względem euro. Przy prognozowanych w III kwartale 2012 r. cenach skupu pszenicy na poziomie 750-800 zł/t, relacja cen rzepak : pszenica będzie nadal korzystna i powinna zachęcać producentów do wzrostu jego zasiewów pod zbiory następnego roku.

Wyniki handlu zagranicznego oleistymi w 2012 r. pogorszą się. Przy niższych zbiorach, spodziewany jest spadek eksportu rzepaku, oleju i śruty rzepakowej. Większy może być tylko wywóz margaryn. Jednocześnie przewiduje się wzrost importu wszystkich surowców i produktów oleistych. Szacuje się, iż wpływy z eksportu surowców i produktów

oleistych zmniejszą się (o 8%), a wydatki na ich import wzrosną (o 17%), w wyniku czego ujemne saldo w handlu oleistymi pogłębi się i w 2012 r. może przekroczyć 1,4 mld EUR.

Zmiany produkcji głównych wyrobów przemysłu tłuszczowego w 2012 r., podobnie jak w roku poprzednim, będą różnokierunkowe. Zmniejszą się po raz kolejny produkcja oleju rzepakowego surowego. Produkcja olejów rafinowanych może utrzymać się na zbliżonym poziomie. Oczekuje się natomiast wzrostu produkcji margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy na tę grupę produktów.

Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu tłuszczowego w 2012 r. będzie równie trudna jak w roku poprzednim, ze względu na przewidywany spadek przetwórstwa rzepaku oraz możliwe pogorszenie relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowca. Przewiduje się, iż przemysł tłuszczowy będzie generował zyski na minimalnym poziomie, a jego rentowność brutto i netto poprawi się niewiele.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych do końca 2012 r. będą systematycznie wzrastać, z uwagi na wysokie ceny surowców dla przemysłu tłuszczowego (krajowego rzepaku, jak i olejów z importu). Wzrost ich cen może być równie wysoki jak w roku poprzednim.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2012 r. i latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim ich spożyciu w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

The global oilseed harvest in 2011/12 observed a decrease of 4.3% in comparison with the previous year. The decrease in crops, caused by unfavourable weather conditions in many regions all around the world, neutralized the increase in acreage of oilseed cultivation. A decrease was also observed in the production of soy, rapeseed and peanuts, while an increase was recorded in the production of sunflower seeds, cotton, palm kernel and copra. There was tension on the global oilseed market in the relation between supply and demand, and the prices nearly reached the high level from the previous year. Lower prices prevailed mainly for sunflower seeds and the products of their processing.

In the upcoming season of 2012/13, an increase in oilseed cultivation all over the world is anticipated. In this regard, a growth is anticipated in soy cultivation by 15.5%, rapeseed by 3.0% and sunflower seed by 0.5%. The highest increase in soy production is predicted to be in Argentina, Brazil and in the US, while the highest increase in rapeseed production is predicted to occur in Canada. Rapeseed production may also be higher in India, China and Australia, while an additional drop is predicted to be in the EU-27 and in the Ukraine. The supply and demand relations on the global oilseed market in 2012/13 will improve, however, a significant drop in prices is not anticipated.

Rapeseed production in the EU-27 will decrease in 2012 (by 5.3% in comparison with the previous year) and amount to 18.2 mln tonnes, due to weaker winter hibernation and the spring drought. A decrease is anticipated in Romania, Bulgaria, Hungary, Poland, France and a slight decrease in the United Kingdom, in comparison with the record high production recorded in this country in the previous year, while an increase is anticipated

in Germany and the Czech Republic. With decreased production in the season 2012/13, rapeseed processing will further decrease in EU-27. The rapeseed stockpile will also decrease and the relation between supply and demand of rapeseed will deteriorate.

In 2012, rapeseed production in Poland will decrease to approximately 1.6 mln tonnes (by 11-15% compared to the previous year), due to the decrease in cultivation acreage (by 10%) and crops (by 2-6%). In such a case, the national rapeseed balance in 2012/13 will remain tight and the prices of those seeds will be high. Rapeseed processing will also once again decrease (by 7% to 1.9 mln tonnes). In order to balance the national rapeseed demand, an increase of its imports is anticipated (by 8% to 0.4 mln tonnes). The exports of rapeseed may, on the other hand, decline (by 23% to 0.1 mln tonnes). The rapeseed stockpile at the end of the season will remain as low as in the previous year.

In the third quarter of 2012, the anticipated average price of rapeseed purchase will amount to PLN 1900-2000, and will be 4-9% higher than in the previous year. The scale of the increase in rapeseed prices will be mostly dependent on, as it is now, rapeseed prices on the European market and the exchange rate of PLN to EUR. Taking into account the anticipated wheat purchase prices for the third quarter of 2012, at the level of PLN 750-800, the relation between rapeseed and wheat prices will still remain favourable and should encourage the producers to increase its plantation for harvest in the next year.

In 2012, the results of the international oilseed trade will decline. Due to the lower harvest, a decrease is anticipated in rapeseed, oil and rapeseed pellet exports. The only increase

in the exports may take place in the case of margarine. Also, an increase in the exports of all oil materials and products is anticipated. It is estimated that income from the exports of oil materials and products will decrease (by 8%), while the cost of their exports will increase (by 17%), which will further deepen the deficit in oilseed trade, which in 2012 may reach EUR 1.4 billion.

The changes in the production of the main products in the fat industry in 2012, much like in the previous year, will be multidirectional. The production of raw rapeseed oil will once again decrease. The production of refined oils may remain at a similar level. However, it is estimated that the production of margarines will increase, due to a continued high exports demand for this group of products.

The financial and economic situation of the fat industry in 2012 will be as hard as in the previous year, due to a foreseen drop in rapeseed processing and possible deterioration of the relation between the product sale prices and the material purchase prices. It is estimated that the fat industry will generate profit at a minimal level, while its gross and net profitability will slightly increase.

Retail prices for plant oils will systematically rise until the end of 2012, due to high raw material prices (domestic rapeseed, as well as imported oils) for the fat industry. The increase in prices may be as high as in the previous year.

A slow upward trend will continue to dominate in the plant oil consumption in 2012, and in the following years. It is estimated that with slight changes to the direct oil consumption in households, a future increase in their consumption in the food and catering industry will ensue.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek cukru (39) • czerwiec 2012,
2. Rynek owoców i warzyw (40) • czerwiec 2012,
3. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (36) • wrzesień 2012,
4. Rynek mleka (43) • wrzesień 2012,
5. Rynek pasz (32) • wrzesień 2012,
6. Rynek ziemniaka (39) • październik 2012,
7. Rynek zbóż (43) • październik 2012,
8. Rynek mięsa (43) • październik 2012,
9. Rynek rzepaku (42) • październik 2012,
10. Rynek ryb (18) • listopad 2012,
11. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
12. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
13. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
14. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013.

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2012 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>